

Međutim, radi se o pozitivnoj funkciji mita, koja se ogleda u tome što svaki objekt umjetnosti nastoji sačuvati tragove proizvodnog procesa upravo u svome značenju koje tako nadilazi puku pojavnost.

U slijedeća dva poglavlja analizira se problematika postmoderne u arhitekturi i likovnoj umjetnosti gdje je osnovni doprinos postmoderne u otporu protiv bilo kakvog imanentnog formalizma koji dovodi do umjetničke beznačajnosti.

U posljednjem poglavlju Burghart Schmidt donosi sintezu dosad rečenog kroz razne tekstove kritičara i predstavnika postmoderne kao i kroz svoje komentare. Dovodi se u odnos historijski materijalizam i postmoderna kroz skeptičnost prema ideji napretka u historijskom procesu, te govori o ostarjelosti i istrošenosti racionalističkih tendencija. Daje se i pogled na teoriju o postindustrijskom društvu, ali s potrebnom sumnjom da je društvena promjena sadašnjice dovoljno duboka za opravdanost novog naziva epohe (dominantan način proizvodnje, unatoč tehnološkim promjenama, ostao je isti — privatno prisvajanje kolektivno proizvedenog viška vrijednosti).

Može se iz svega rečenoga zaključiti da je knjiga vrlo inspirativan materijal za daljnje rasprave o postmoderni i postmodernizmu, a svakako da je nužna i za uvid u aktuelnu problematiku teorijske misli.

Pavle Schramadei

Zbornik radova — pripremili Milan T. Antić, Dragoljub B. Đorđević i Katica Hedrih

PRIRODNE NAUKE DANAS

Filozofsko-sociološki i metodološki problemi

Univerzitet u Nišu, Niš 1988, 311 str.

Zbornik radova, naslovljen kao »Prirodne nauke danas«, sastoji se od sedam poglavlja: »O filozofiji prirodnih nauka«, Nauka kao sistem«, »Razvitak moderne nauke«, »Struktura nauke«, »Teorijski problemi savremene nauke«, »Metodologija savremene nauke« i »Nauka i čovjek«. Svako poglavlje sadrži niz potpoglavlja, pri čemu ih je razumljivo najviše u petom i šestome. Na primer, »Teorijski problemi savremene nauke« predstavljaju su tekstovima »Klasična mehanika i njene osnovne koncepcije« (T. P. Anđelić), »Albert Einstein« (Z. Marić), »Kvantna teorija« (D. Bom), »Prostor i vrijeme u suvremenoj znanosti« (M. Bunge), »O ideologiji u suvremenoj fizici« (F. Seleri), »Prema filozofiji biologije« (J. Bronovski), »Organizacija i poredak u živim sistemima« (S. Stanković), »Novi pojmovi u evoluciji složenosti« (J. Bronovski), »Genetika i društvo« (F. Vagner) i »Socijalno i biološko u suvremenom čovjekovu problemu« (N. P. Dubinjin). Fizika i biologija su paradigmatične prirodne nauke, nalaze se na početku i na kraju lanca strukturalnog preseka nauka, pa je opravdano što su im priređivači poklonili osobitu pažnju. Takođe su metodološka pitanja iscrpno obrađena, i to je još jedan kvalitet ove publikacije. Prezentirani su tekstovi o delokrugu i funkciji metodologije, metodi eksperimentalnog istraživanja, eksperimentu i teoriji, aksiomatskoj me-

todi, metodi modelovanja, statističkoj metodi, naučnoj hipotezi, naučnom zakonu, zakonu u prirodnim naukama, naučnoj teoriji, modelima naučnog objašnjenja, naučnom otkriću i predviđanju.

Za čitaoce će predstavljati osveženje, posebno za prirodno-tehničku inteligenciju, obrada odnosa nauke i inih duhovnih tvorevina: »Nauka kao sistem« (Đ. Šušnjić), »Nauka i zdrav razum« (E. Nejgel), »Religija i nauka« (A. N. Vajthed) i »Nauka i umetnost« (J. Bronovski); kao i fenomena odgovornosti nauke i naučnika pomoću glasovitog R. Openhajmerovog predavanja »Razmišljanja o nauci i kulturi«. Kada se pridodaju radovi o odnosu filozofije i nauke, specijalno marksizma i nauke, te A. N. Vajthedov tekst o XVII stoleću (veku genija) i UNESCO-v o društvenom poreklu zapadne nauke, zadobija se prilično zakružena celina težišnih pitanja tradicionalno pojmljene filozofije (i sociologije) prirodnih nauka. Priređivači su brižljivo odabirali tekstove i autore — sa merom su zastupljeni strani autoriteti i domaći pisci, svi čuveni u svojim oblastima. Osim toga, pored filozofa i sociologa nauke, u većini su to naučnici iz prirodnih i tehničkih nauka, koji su promišljali i filozofsko-sociološke pretpostavke i posledice svoje delatnosti.

Priređivači su pripremili zbornik tekstova »Prirodne nauke danas« rukovođenj konkretnim školskim zadatkom. Naime, od školske 1987/88. godine na Mašinskom fakultetu u Nišu uveden je predmet Sociologija sa filozofijom prirodnih nauka. U prvom navratu je korišćen zbornih »Marksizam i prirodne znanosti« (uredili V. Mikecin i I. Salečić, ali je on rasprodat. Zbornik tekstova »Filozofija nauke« (urednio N. Sesardić) namenjen je više spe-

cijalistima i pokazao se neprikladnim programskim zadacima osnovnih studija i široj čitalačkoj publici. Tako je rad na Zborniku bio skopčan s izvesnim ograničenjima. Po rečima priređivača, s čime se i mi slažemo, zbog prostornog limita i zahteva predmeta nisu uključeni tekstovi mnogih znamenitih imena sveta nauke, filozofije i sociologije, sa kojima bi ova knjiga svakako još dobila na značaju. Zatim, priređivači su bili primorani na skraćivanje pojedinih tekstova, što je predstavljalo objektivnu opasnost za narušavanje njihove autentičnosti. Ipak su priređivači obavili ovaj nezahvalan posao tako da je narušavanje svedeno na najmanju meru.

Priređivanje Zbornika je i pohvalan primer saradnje naučnih radnika iz društvenih i prirodnih nauka, jer D. B. Đorđević kao sociolog predaje rečeni predmet na Mašinskom fakultetu, K. Hedrih drži nastavu iz Mehanike na istoj ustanovi, a M. T. Antić predaje Sociologiju sa sociologijom medicine na Medicinskom fakultetu. Na kraju uprkos spomenutih manjkavosti, razložno je očekivati dobar prijem Zbornika u studentskoj, postdiplomskoj, nastavničkoj i široj sredini.

Andon G. Kostadinović